

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 298/2505

นางพนัสนิศา ทอดนาค นายมนัส หรือหมัด ศรีเจริญจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 55, ป.พ.พ. มาตรา 1382, ป.พ.พ. มาตรา 1599, ป.พ.พ. มาตรา 1629, ป.พ.พ. มาตรา 1635, ป.พ.พ. มาตรา 1299, ป.พ.พ. มาตรา 525, พ.ร.บ.ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 มาตรา 5

ย่อ / หลักกฎหมาย

เมื่อสามีโจทก์ตาย ที่ดินไม่มีโฉนดของสามีโจทก์ตกทอดมาเป็นของโจทก์ตามกฎหมาย แม้โจทก์จะครอบครองแต่ผู้เดียวมาไม่ถึง 10 ปีและมีได้ร้องขอเป็นผู้จัดการมรดก โจทก์ก็ยังมีอำนาจฟ้องขอให้ศาลพิพากษาว่า ที่ดินเป็นของโจทก์ผู้เดียว และห้ามจำเลยเกี่ยวข้องได้ แม้ที่พิพาทจะไม่มีโฉนด แต่โจทก์ยกให้จำเลยโดยไม่ได้ทำหนังสือและจดทะเบียนฯ และมีได้สละสิทธิครอบครอง ไม่ทำให้จำเลยได้สิทธิ การแจ้งการครอบครอง (ส.ค. 1) ไม่ใช่นิติกรรมการได้มาซึ่งที่ดิน และการแจ้งการครอบครองร่วมกับเจ้าของที่ดินจะถือว่าได้สิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดินไม่ได้

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่าโจทก์และสามีโจทก์เป็นเจ้าของที่ดินรายพิพาทซึ่งไม่มีโฉนดเมื่อ ๘ ปีมาแล้วสามีโจทก์ตายที่พิพาทกับเรือนในที่ตกได้แก่โจทก์ผู้เดียว โจทก์ครอบครองตลอดมา โจทก์ให้จำเลยไปแจ้งการครอบครอง (ส.ค. ๑) จำเลยเซ็นชื่อร่วมลงในช่องเจ้าของที่ดินซึ่งโจทก์เซ็นให้แล้วไปแจ้งว่าจำเลยครอบครองและพยายามแย้งการครอบครองขอให้พิพากษาว่าโจทก์ผู้เดียวเป็นเจ้าของที่พิพาท ห้ามจำเลยเกี่ยวข้อง จำเลยให้การว่า โจทก์ยังไม่ได้กรรมสิทธิ์ที่พิพาทและสิ่งปลูกสร้างโดยสมบูรณ์ ไม่มีอำนาจฟ้อง และโจทก์ได้ยกที่พิพาทและสิ่งปลูกสร้างให้จำเลยแล้ว โดยให้จำเลยลงชื่อร่วมด้วยในใบแจ้งการครอบครอง คู่ความแถลงไม่ติดใจสืบพยาน แต่ตั้งประเด็นข้อกฎหมาย ๒ ข้อ ให้ศาลชี้ขาด คือ ๑ ทรัพย์รายพิพาทเป็นของสามีโจทก์ สามีโจทก์ตายแล้วราว ๘ ปี โจทก์ครอบครองทรัพย์พิพาทมาแต่ผู้เดียว โจทก์มีได้ร้องขอเป็นผู้จัดการมรดก โจทก์จะมีอำนาจฟ้องหรือไม่ ๒. การที่โจทก์ยกกรรมสิทธิ์ในทรัพย์รายพิพาทให้จำเลยโดยไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือ จะใช้ได้หรือไม่ ศาลชั้นต้นชี้ขาดประเด็นที่ตกลงกันนั้นแล้วพิพากษาว่าโจทก์เป็นเจ้าของที่พิพาท ห้ามมิให้จำเลยเข้าเกี่ยวข้องต่อไป จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน จำเลยฎีกาว่า ๑ โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง เพราะที่พิพาทไม่มีโฉนด แม้แต่สามีโจทก์เองก็มีแต่สิทธิครอบครอง โจทก์ครอบครองมาเพียง ๘ ปี ยังไม่ได้กรรมสิทธิ์ โจทก์ไม่ได้นำสืบให้ฟังได้ว่าโจทก์เป็นผู้รับมรดกแต่ผู้เดียว และไม่ได้ขอตั้งผู้จัดการมรดก การพิพากษาให้ที่พิพาทเป็นของโจทก์นั้นไม่ชอบ ๒. การแจ้งการครอบครอง (ส.ค. ๑) ถือได้ว่า เป็นนิติกรรมที่สมบูรณ์ เพราะทำเป็นหนังสือและแจ้งจดทะเบียนต่อเจ้าพนักงานเหมือนกัน และจำเลยได้แจ้งการครอบครองร่วมกับโจทก์ จึงได้สิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดิน ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ว่า ๑. โจทก์มีอำนาจฟ้อง เพราะเมื่อสามีโจทก์ตายที่พิพาทย่อมเป็นมรดกตกทอดแก่โจทก์ตามกฎหมาย (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๙๙, ๑๖๒๙, ๑๖๓๕ (๑)) การที่โจทก์ครอบครองมาเพียง ๘ ปี และมีได้ร้องขอเป็นผู้จัดการมรดก ก็ไม่ตัดอำนาจโจทก์ที่จะฟ้อง เพราะไม่ใช่เรื่องครอบครองอสังหาริมทรัพย์ผู้อื่นโดยปรปักษ์ และคดีไม่ปรากฏว่ามีผู้จัดการมรดกโดยโจทก์รับมรดกครอบครองทรัพย์พิพาทมาผู้เดียว

โจทก์เป็นเจ้าของ มีอำนาจดีกว่าผู้ใด ๒. แม้ที่จะไม่มีโฉนด ตโจทก์ยกให้จำเลยโดยไม่ได้ทำหนังสือ และจดทะเบียนฯ และมีได้สละสิทธิครอบครอง ไม่ทำให้จำเลยได้สิทธิ การแจ้งการครอบครอง เป็นการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประมวลกฎหมายที่ดินพ.ศ. ๒๔๙๗ มาตรา ๕ วรรค ๑ ไม่ใช่นิติกรรมที่ได้มาซึ่งที่พิพาทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๒๙๙ และจะถือว่า จำเลยได้สิทธิที่พิพาทตามประมวลกฎหมายที่ดินโดยการแจ้งการครอบครองร่วมกับโจทก์ก็ไม่ได้ ทั้งนี้ ตามวรรค ๓ แห่งมาตรา ๕ ดังกล่าวนั้น พิพากษายืน

องค์คณะ

อรรถไพศาลศรีดี · ประมูล สุวรรณสร · โปยม เลขยานนท์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/298/2505>